

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@lvm.fi

Viite

Liikenne- ja viestintäministeriön, 25.1.2017 lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

LAUSUNTO YKSITYISTIELAKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTOSESITYKSESTÄ

Liikenne- ja viestintäministeriö on 25.1.2017 pyytänyt Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausuntoa ehdotettuun yksityistielakiin ja eräistä siihen liittyvistä laesta. Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää arvioimaan erityisesti esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä lausumaan hallituksen esityksestä ja sääntelytarpeesta ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto esittää Liikenne- ja viestintäministeriön pyytämänä lausuntoon yksityistielain muutosesityksistä seuraavaa

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto arvioi lausunnossaan sen toimivaltaa keskeisesti koskevia säännöksiä.

Esityksen mukaan uudelle valtion lupa- ja valvontavirastolle on tarkoitus siirtää esimerkiksi aluehallintovirastojen nykyisin hoitamia oikeusturvatehtäviä. Tielautakunnilla olleet yleiset hallintotehtävät liittyvät pääosin tiekunnan hallintoon ja osakkaiden sekä muiden asianosaisten oikeusturvaan, jolloin esityksen mukaan valtion lupa- ja valvontavirasto olisi asiantuntemuksen ja muiden esityksen mukainen asioiden johdosta luontevin paikka tällaisten yksityistielain mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Aluehallintoviraston, ja sitä seuraavan lupa- ja valvontaviraston, kannalta keskeisin tehtävä olisi hallinnollisen pakkokeinojen käyttö sekä eräät muut velvoitteiden asettamiset.

Ehdotetussa 14 §:ssä säädettäisiin tieosakkaan tai tiekunnan oikeudesta saattaa kysymys kunnan veloitteesta ottaa tienpito hoidettavakseen valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi. Pykälässä säädetään ja sen perusteluista tarkemmin ilmenee milloin kunnan olisi otettava velvoite tienpidosta hoidettavakseen, muun muassa asemakaavasta tai kunnasta johtuvista syistä, jolloin tieliikenne yksityistielä huomattavasti lisääntyy. Aluehallintovirasto toteaa, että perusteltu arvio veloitteiden siirrosta kunnan tehtäväksi vaatii asiantuntemusta sekä paikallisten olosuhteiden tuntemusta, milloin on katsottavissa sellaisten pysyvien olosuhteiden vallitsevan, että lupa- ja valvontavirasto voisi toimivallansa mukaisesti määräyksellä velvoittaa kuntaa ottamaan tienpito hoitaakseen.

Yksityistielain 38 §:ssä säädettäisiin selvän ja eräänntyneen velan perimisestä tiekunnalta ja siihen liittyvästä uskotun miehen määräämisestä ja tämän palkkion vahvistamisesta lupa- ja valvontavirastossa. Aluehallintovirasto katsoo, että kyseessä ei ole sellainen oikeusturvaan liittyvä hallintotehtävä, joka olisi asian luonteen vuoksi tarkoituksenmukaisinta hoitaa aluehallintovirastossa.

LÄNSI- JA SISÄ- SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 450
fax 06 317 4817
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Vaasan päätoimipaikka
Wolffintie 35
PL 200
65101 Vaasa

Jyväskylän toimipaikka
PL41
40101 Jyväskylä

Tampereen toimipaikka
PL 272
33101 Tampere

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimivallasta kutsua tiekunnan kokous koolle säädettäisiin 68 §:ssä. Aluehallintovirasto toteaa, että sinänsä tiekunnan kokouksen koolle kutsuminen tulevassa lupa- ja valvontavirastossa olisi luontevaa huomioon ottaen aluehallintoviraston nykyisin hoitamat oikeusturvatehtävät. Kokonaisuus huomioiden yksityistielain 68 §:n mukaisen tiekunnan kokouksen koolle kutsuminen olisi järkevintä hoitaa muiden tehtävien ohella siinä viranomaistahossa, jolla on riittävä asiantuntijuus hoitaa muutkin yksityistielain velvoittamat tehtävät.

Hallinnollisista pakkokeinoista säädettäisiin ehdotuksen mukaan 97 §:ssä. Yksittäisistä pykäläistä olisi kuitenkin haettava tehtävän asiallinen sisältö, jonka perusteella asianosaisen toiminta ja mahdolliset laiminlyönnit tulee arvioitavaksi.

Valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle säädettäisiin toimivalta kieltää sitä, joka rikkoo kieltoa, joka koskee tiellä kulkemista tai muutoin tien käyttämistä. Ehdotetussa 23 §:ssä säädettäisiin ulkopuolisen oikeudesta tien käyttöön ja 24 §:ssä tien käytön kieltämisestä tai rajoittamisesta. Kiellon asettajalta edellytetään pykälässä säädettyjä toimia kiellon toteuttamiseksi tai asettamiseksi, eikä kieltoa ole mahdollista asettaa kiinteistölle kulkemista luvallisissa asioissa. Tieosakkaiden tai tiekunnan kesken olisi myös mahdollisuus sopia tien sulkemisesta sulkulaittein. Maakunnan tai kunnan avustamista teistä koskisi kuitenkin se mitä erikseen on säädetty. Asian arvioiminen vaatii tosiasiallisten olosuhteiden olemassaolon selvittämistä ja mikä oikeudellinen merkitys niille on annettava, sekä mahdollisten viranomaisten antamien poikkeuksien kartoittamisen. Aluehallintovirasto toteaa, että edellä mainittujen tilanteiden arvioiminen vaatii tapauskohtaista harkintaa sekä paikallisten olosuhteiden tuntemusta.

Ehdotetussa 44 §:ssä säädettäisiin lupa- ja valvontaviraston 97 §:n mukaisesta teettämisen asettamisesta, mikäli tietöimituksessa perustettu tieoikeus ja tien rakentaminen ei päätetyn määräajan kuluessa olisi rakennettu. Aluehallintovirasto katsoo, että kyseisessä pykälässä esitetyt seikat vaatii tosiasiallista substanssiosaamista ja tuntemusta määriteltäessä sitä onko tie valmis tai sen mahdollisten puutteiden esiintymistä sekä tarvittaessa katselmusta tilanteen arvioimiseksi.

48 §:ssä säädettäisiin rakentamisrajoituksista, joiden osalta siirtymäajan jälkeiset hallinnolliset pakkokeinot siirtyisivät lupa- ja valvontavirastolle, kuten 97 §:ssä säädetään. Kyseessä olisi rakentamisrajoitusten huomioiminen liikenneturvallisuuden kannalta, enintään kahdentoista metrin alueesta ajoradan keskiviivasta. Maakunta voisi kuitenkin myöntää poikkeuksia, johon myös ELY-keskuksista olisi siirtymässä asiantuntemusta.

Ehdotetussa 49 §:ssä säädettäisiin puiden, pensaiden ja muiden haittaavien luonnonesteiden poistamista tiealueelta ja sen läheisyydestä, mikäli edellä mainitut ilmeisesti vaarantavat tieturvallisuutta. Ennen puiden ja pensaiden poistamista olisi asiasta ilmoitettava omistajalle. Ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että omistaja voi valtion lupa- ja valvontavirastolta hakea keskeyttämisen asettamista lain 97 §:n mukaisesti.

Aluehallintovirasto toteaa ehdotettujen 48 §:n ja 49 §:n osalta, että sillä ei ole sellaista asiantuntemusta, jolla se voisi luotettavasti arvioida milloin liikenneturvallisuus on vaarantunut ehdotuksessa esitetyllä tavalla. Viranomaiselle hakemuksessa esitettyjen tosiseikkojen olemassa olo vaatii selvittämistä ja mahdollisten ristiriitatilanteiden ilmestyessä katselmusta tilanteen varmistamiseksi.

Siirtymäsäännöksistä säädettäisiin ehdotuksen 104 §:ssä. Monilta osin toimivaltaisena viranomaisena toimisi siirtymäajan viranomainen, jolla on jo nyt kyseisen asian hoitoon riittävä osaaminen ja asiantuntemus, kuten kunnallisella tielautakunnalla sekä ELY-keskuksella. Esityksen mukaan aluehallintovirastoille oli siirtymäaikana säädetty hallinnolliseen pakkoon liittyviä tehtäviä, jotka tosiasiallisesti

Johtopäätös

vaativat sellaista osaamista kyseiseltä osa-alueelta, jota viranomaisessa puuttuu. Maakuuntiin olisi siirtymässä ELY-keskuksen asiantuntijuutta.

Aluehallintovirastolla ei ole sellaista asiantuntemusta, jota kohtuudella voidaan edellyttää tehtävien asianmukaiseen ja tehokkaaseen hoitoon. Aluehallintoviraston, ja ehdotetun lupa- ja valvontaviraston, oikeusturvatehtävät eivät yksistään luo perustetta tehtävien sijoittamista kyseiseen virastoon.

Luonnoksesta puuttuu arvio tehtävien vaikutuksesta aluehallintovirastojen, ja suunnitteilla olevaan Valtion lupa- ja valvontaviraston, työmäärään, vaadittavaan henkilöstöön sekä vaadittavan osaamiseen tehtävien hoitamiseksi.

Aluehallintoviraston mukaan ehdotettujen tehtävien hoito vaatisi uusien asianmukaisten koulutuksen omaavien henkilöiden rekrytoimista. Vaadittavaa osaamista olisi jatkossa kuitenkin maakunnissa.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi onkin esitetty, että yleisten hallintotehtävien hoitamisen osalta vaihtoehtoina ovat tulevaisuudessa maakunnat.

Maakunnille on siirtymässä aiemmin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille alueellisen tienpidon tehtävät sekä liikenneturvallisuuteen liittyviä tehtäviä, joiden nojalla maakunnat ovat jatkossa viranomaistaho, jossa on asiantuntemus liikenneturvallisuuskysymysten arviointiin sekä muutoinkin tiepitoon vaadittavaa osaamista. Aluehallintovirasto toteaa, että nyt esitettyjen tehtävien asianmukainen hoito vaatii riittävää asiantuntemusta sekä henkilöstöresursseja tehtävien tehokkaaseen hoitoon. On arvioitavissa, että olosuhteiden selvittämiseksi on toisinaan myös tarvetta suorittaa katselmuksia sekä tehtävä edellyttää paikallista tuntemusta. Aluehallintovirasto ei pidä tehtävien siirtoa tai uusien tehtävien luomista tarkoituksenmukaisena virastolle, jolla aikaisemmasta puuttuu asian hoitoon vaadittava asiantuntemus, eikä tarkoitus ole esityksen mukaan siirtää asiantuntijoita aluehallintovirastoon. Tehtävien laajuus ja luonne eivät puolla esitetyn mukaisesti tehtävien tehokasta ja taloudellista hoitoa aluehallintovirastossa tai mahdollisesti tulevassa lupa- ja valvontavirastossa.

Maakunnille on ehdotettu merkittävää viranomaisroolia liikenneturvallisuudessa, tie- ja liikenneoloissa sekä alueellisena tienpitäjänä. Näin ollen edellä mainitut tehtävät ovat maakunnan itsehallintoon soveltuvia, ja kyse on oikeusharkinnasta jossa on merkittävää alueellisista näkökulmaa. Edellä mainitut yksityistielakiin liittyvät seikat tulisivatkin aluehallintoviraston näkemyksen mukaan arvioitavaksi ja ratkaistavaksi läheisyysperiaate huomioiden maakunnissa.

Normien purku ja sääntelyn sujuvoittaminen puoltaa myös näkemystä siitä, että tehtävät tulee kokonaisuudessaan maakuntien hoidettavaksi.

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa lakimies Kristian Dahl sekä esittelijä Annika Rajala, puh. vaihde 0295 018 450.

Ylijohtaja

 Marko Pukkinen

Lakimies

 Kristian Dahl

Esittelijä

 Annika Rajala